

1.1 පුංචි ගෙවත්තක පැළ නිපදවමු

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- පසක සරු බව පවත්වා ගැනීමටත්,
- භූමියේ කසළ එක්රැස් වීම අවම කර ගැනීමටත්,
- බෝග වගාවට අවශ්‍ය රෝපණ ද්‍රව්‍ය සකස් කර ගැනීමටත්,
- තවාන් තඩත්තු කරමින් ගෙවතු වගාවකට අවශ්‍ය පැළ නිපදවා ගැනීමටත්

හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත.

අප අවට පරිසරය දැකුම්කළු ස්ථානයක් ලෙස පවත්වා ගැනීම අපගේ සිත් තුළ සතුට දනවන්නකි. අපගේ නිවස අවට ගෙවත්ත මෙන් ම පාසල් ගෙවත්ත ද අලංකාර ව ඇති විට ප්‍රබෝධවත් සිතකින් අධ්‍යාපන කටයුතුවල නිරත වීමට අපට හැකි වනු ඇත. වස විසෙන් තොර ආහාර ලබාගත හැකි වීම, ශරීරයට ව්‍යායාම ලැබීම, අමතර ආදායම් ලැබීම ආදී ප්‍රයෝජන රැසක් ද අත්පත් කරගත හැකි ය.

ගෙවත්තක් සකස් කර පවත්වා ගැනීමේ දී අපගේ අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු රාශියකි. එම කරුණු අතරින් ඉතා වැදගත් වන කරුණු දෙකක් පිළිබඳ ව මෙම පාඩමේ දී අපගේ අවධානය යොමු කරමු.

ඒවා නම්

- ගෙවත්තේ පස සාරවත් ලෙස පවත්වා ගැනීම
- ගෙවත්තේ වගා කිරීමට අවශ්‍ය පැළ නිපදවා ගැනීම ය.

ගෙවත්තේ පස සාරවත් ලෙස පවත්වා ගනිමු.

පස, බෝග වගාව සඳහා අවශ්‍ය වන මූලික සාධකයකි. ශාක දරා සිටින්නේත් ශාකවලට අවශ්‍ය පෝෂණය ලබා දෙන්නේත් පස ය. පසෙහි සාරවත් බව අඩු වීමට හේතුවන කරුණු කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- දිගින් දිගට ම බෝග වගා කිරීමෙන් පසේ පෝෂක කොටස් ඉවත් වීම
- පස සෝදුපාළුවට ලක් වීම
- පසට පොලිතින්, ප්ලාස්ටික්, විවිධ කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය හා ඉලෙක්ට්‍රොනික් උපකරණවල කොටස් ආදී අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

මෙම කරුණු අතුරෙන් පස සෝදාපාළු වීම වැළැක්වීමටත්, භූමියෙහි අපද්‍රව්‍ය එකතු වීම අවම කර ගැනීමටත් ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව විමසා බලමු.

පස සෝදාපාළු වීම වළක්වමු

පස සෝදාපාළුව යනු වර්ෂාව හේතුකොට ගෙන මතුපිට ඇති සාරවත් පස් තට්ටු සේදී යාම ය. මෙම හානිය බහුල ව සිදුවන්නේ බැවුම් ඉඩම් වලය. වැසි බිංදු වේගයෙන් පස මතට වැටෙන විට පස් අංශු එකිනෙකින් වෙන් වන අතර බැවුම ඔස්සේ පහළට ගලා යන වැසි ජලය සමග පස් අංශු ද ගසාගෙන යයි.

අධික ලෙස සෝදාපාළුවට ලක් වූ භූමියක්

මේ අනුව සෝදාපාළුව වැළැක්වීමේ දී අපගේ අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු දෙකකි.

- වැසි බිංදු පොළොවට වැටෙන විට පස් අංශු වෙන් වීම වැළැක්වීම
- වැසි ජලය පහළට ගලා යාමේ වේගය අඩු කිරීම

මේ සඳහා අපට කළ හැකි දේ පිළිබඳව විමසා බලමු.

ජීව බාධක යෙදීම

මෙයින් අදහස් වන්නේ වැසි බිංදු පොළොවට වැටෙන විට පස් අංශු වෙන් වීම වැළැක්වීමටත්, වැසි ජලය ගලා යන වේගය අඩු කිරීමටත් දිශාව හරස් කරමින් විවිධ ශාක සිටුවීම ය. ඒ සඳහා නිදසුන් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

ගෙවත්තේ පහළ මායිම්වලට ග්ලිරිසිඩියා වැටක් සිටුවීම

ජලය ගලායන දිශාව හරස් කරමින් සේර, සැවැන්දරා ආදී ශාක වැටි සිටුවීම

පස ආවරණය කරමින් වැඩෙන වට්ටක්කා, කැකිර ආදී වැල් බෝග වගා කිරීම

- ජලය ගලා යන දිශාව හරස් කරමින් ගොටුකොළ මුකුණු වැන්න ආදී පලා බෝග සිටුවිය හැකි ය.

අජීව බාධක යෙදීම

අවට පරිසරයෙන් සපයා ගත හැකි අජීවී ද්‍රව්‍ය බාධක ලෙස යොදා ගනිමින් සෝදාපාළුව අඩු කළ හැකි ය. මෙහි දී ජලය ගලා යන දිශාව හරස් කරමින් ගල්, ලී කෝටු, පොල්පිති ආදිය නැත්පත් කිරීම මගින් හා පස් වැටි සකස් කිරීම මගින් ජලය ගලා යාමට බාධා කළ හැකි ය. වැසි බිංදු පස් මතට වේගයෙන් පතිත වීම හා පස් අංශු වෙන් වීම අඩු කිරීම සඳහා පරණ පාපිසි, ලණු පැදුරු, ගෝනි පොලිසැක් උර ආදිය පස් මත එලා තැබිය හැකි ය.

තව ද පස මතුපිට පිදුරු පොල් අතු ආදී ද්‍රව්‍යවලින් ආවරණය කිරීමෙන් ද සෝදාපාළුව අඩු කළ හැකි ය.

පරණ රබර් පාපිසි එලීම

පස් පිරවූ උර හරස් කිරීම

ගල්වැටි යෙදීම

ජීව හා අජීව බාධක සංකලනය කර යෙදීම

පස මත පරණ ලණු පැදුරු ගෝනි ආදී ඇතිරිල්ලක් දමා එහි තැනින් තැන සිදුරු කර එම ස්ථානවල පැළ සිටුවිය හැකි ය.

බැවුම හරස් කරමින් පස් පිරවූ ගෝනි තබා එම ගෝනි සිදුරු කර පැළ සිටුවීම

බැවුමෙහි බෝග සිටුවා පිදුරුවලින් පොළොව වසුන් කිරීම

බැවුම හරස් කරමින් සකසන ලද පස් වැටි මත පොලිතින් එලා එය සිදුරු කර බෝග සිටුවා පස් වැටි අතරට පිදුරු යෙදීම

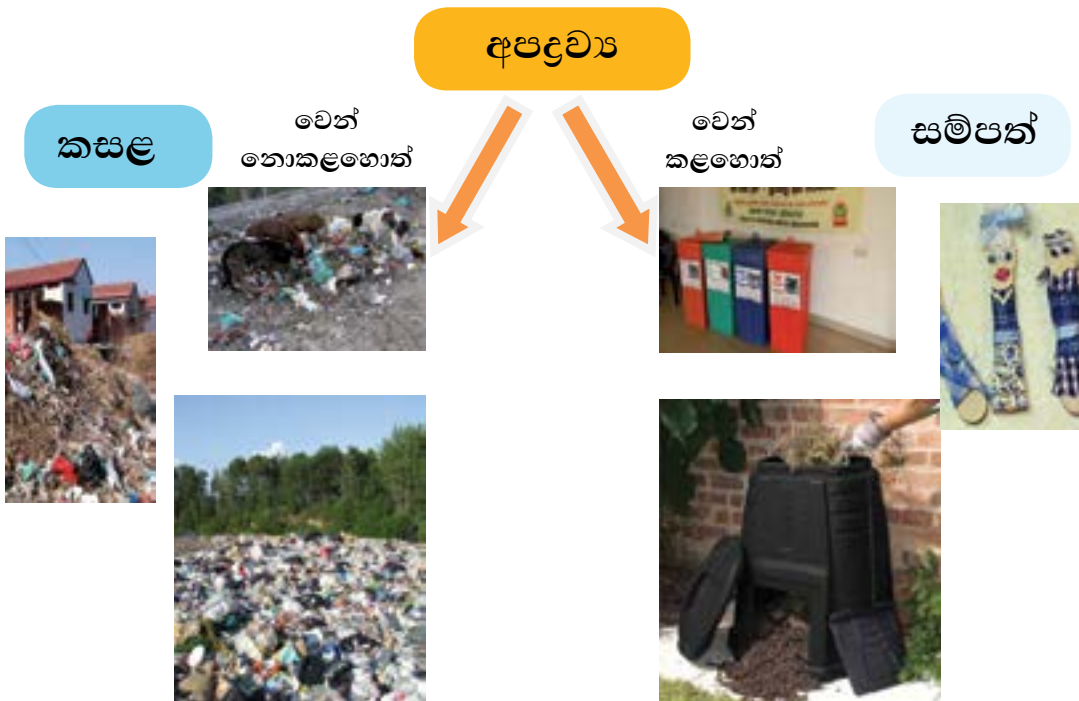
නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ක්‍රියාකාරකම 1.1

- ඔබගේ පාසල් ගෙවත්තෙහි සෝදාපාළුවට ලක් වූ ස්ථාන හඳුනාගන්න.
- ඔබට සපයා ගත හැකි ජීවී සහ අජීවී ද්‍රව්‍ය බාධක ලෙස යොදාගනිමින් සෝදාපාළුව වැළැක්වීමට කටයුතු කරන්න.

අපද්‍රව්‍ය නිසි අයුරින් කළමනාකරණය කරමු

ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි ද්‍රව්‍ය ලෙස සලකමින් බැහැර කරන අපද්‍රව්‍ය නිසි ලෙස කළමනාකරණය කළහොත් ඒවා සම්පත් ලෙස නැවත ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි වනු ඇත.

අපද්‍රව්‍ය ප්‍රධාන වශයෙන් ආකාර දෙකකට වර්ග කර දැක්විය හැකි ය. එනම් දිරාපත් වන අපද්‍රව්‍ය හා දිරාපත් නොවන අපද්‍රව්‍ය ලෙසිනි.

දිරාපත් වන අපද්‍රව්‍ය- මුළුතැන්ගෙයින් ඉවතලන ද්‍රව්‍ය (එළවළු, පලතුරු ආදියෙහි පොතු, පොල් කුඩු, ඉඳුල්) හා ගස් වලින් වැටෙන කොළ ආදිය වේ.

දිරාපත් නොවන අපද්‍රව්‍ය -පොලිතින්, ඉටි රෙදි, පොලිසැක් උර, පොල් කටු, බෝතල් කටු, පිගන් කටු, ටින්, හිස් බීම බෝතල්, පානීය ජල බෝතල්

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

මෙම අපද්‍රව්‍ය දෙවර්ගය අතුරෙන් පරිසරයට වැඩි වශයෙන් අහිතකර වනුයේ දිරාපත් නොවන අපද්‍රව්‍ය ය.

අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ මූලික ම අවස්ථාව අපද්‍රව්‍ය වෙන් වෙන් ව එකතු කිරීම ය. මෙය අපද්‍රව්‍ය ජනනය වන අවස්ථාවේ ම කළ යුත්තකි.

දිරාපත් වන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම

නිවසක හෝ පාසලක එකතු වන සියලු ම ආකාරයේ දිරාපත්වන අපද්‍රව්‍ය කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය කිරීමේ අමුද්‍රව්‍යයක් ලෙස යොදාගත හැකි ය. කොම්පෝස්ට් පොහොර සැදීමේ විවිධ ක්‍රම ඇතත් වඩාත් පහසු ක්‍රමයක් ලෙස කොම්පෝස්ට් කොටු හෙවත් කුඩා ක්‍රමය හැඳින්විය හැකි ය.

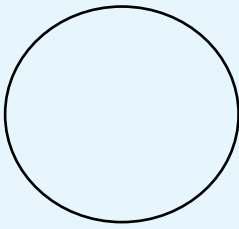
ක්‍රියාකාරකම 1.2
කොම්පෝස්ට් කොටුවක් සාදමු
අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

- මීටර් 1 1/2 ක් පමණ දිග හා සෙ.මී. 2-3 පමණ විෂ්කම්භය ඇති ලී කෝටු හෝ පුවක් පටි හෝ අමු ග්ලිරිසිඩියා කෝටු 35ක් පමණ
- උණ ලියක් හෝ බටලියක් පලා සකස් කරගත් නැවිය හැකි පටි කිහිපයක්.
- කොහු ලණු

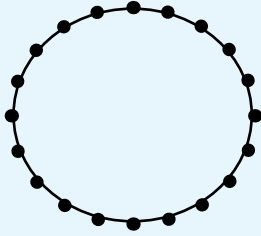
අවශ්‍ය උපකරණ :
 උදුල්ලක්, අලවංගුවක්, පිහියක්

සකස් කිරීමේ පියවර

- කොම්පෝස්ට් කොටුව සැදීමට තොරාගත් ස්ථානයෙහි භූමිය පිරිසිදු කරගන්න.
- 1 රූපයේ පෙනෙන පරිදි විෂ්කම්භය සෙ.මී. 60 ක් පමණ පළලට වෘත්තයක් ලකුණු කරගන්න.
- එම වෘත්තයේ පරිධිය මත සෙ.මී. 4-5 ක් පමණ පරතරය ඇතිව සෙ.මී. 20 ක් පමණ ගැඹුරට සිදුරු සාදාගන්න. (2 රූපය) මේ සඳහා අලවංගුවේ උල් කෙළවර භාවිත කළ හැකි ය.

1 රූපය

2 රූපය

3 රූපය

- එම සිදුරු තුළ ඉහත සපයා ගන්නා ලද කෝටු සිටුවා ඒවා නොසෙල්වෙන පරිදි හිර කර ගත යුතු ය. ග්ලිරිසිරියා කෝටු සිටුවන්නේ නම් ඒවායේ මහත පැත්ත පහළට සිටින සේ සිටුවා ඒවා මුල් අදින තුරු සතියක් පමණ ජල සම්පාදනය කළ යුතු වේ.
- 3 රූපයේ දැක්වෙන පරිදි, සිටුවන ලද කෝටු වටා උණපටි තබා, කොහු ලණුවලින් බැඳ ශක්තිමත් කරගත යුතු ය.

මෙසේ සකසා ගත් කුඩයට දිරාපත් වන ඕනෑ ම අපද්‍රව්‍යයක් දැමිය හැකි ය. කොම්පෝස්ට් කොටුවේ පතුළට ආසන්නව ලී කෝටු අතරින් කොම්පෝස්ට් ඉවත් කරගත හැකි ය. මෙම කොම්පෝස්ට් ගෙවත්තේ බෝග වගාවට දැමීමට සුදුසු වේ.

කොම්පෝස්ට් කොටු සැකසීමේ දී අමු ග්ලිරිසිරියා කෝටු යොදාගන්නා විට ඒවා පැළවේ. ඉන් ලැබෙන පත්‍ර ද කඩා කොටුව තුළට දැමීමෙන් කොම්පෝස්ට්වල සාරවත් බව වැඩිකළ හැකි වන අතර කොටුව වැඩි කාලයක් පවත්වා ගත හැකි වේ.

බෝගවලට කොම්පෝස්ට් යෙදීමේ වාසි

- ශාකවලට අවශ්‍ය පෝෂණය ලබා දීම
- පස බුරුල් වී පස සරු වීම
- පසේ තෙතමනය රඳවා තබා ගැනීම

නොදිරන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම

නොදිරන අපද්‍රව්‍ය පරිසරයට හානියකි. නමුත් මිනිසාගේ විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා නොදිරන ද්‍රව්‍යවලින් සකස් කරන විවිධ භාණ්ඩ හා විවිධ නොදිරන ද්‍රව්‍යවලින් සහිත ආහාර ද්‍රව්‍ය පරිභෝජනයට මිනිසා පුරුදු වී ඇත. එබැවින් අපගේ එදිනෙදා කටයුතුවල දී නොදිරන අපද්‍රව්‍ය ජනනය වීම අවම කිරීමට පියවර ගත යුතු වේ. ඒ සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පහත දැක්වේ.

1. භාවිතය අවම කිරීම/ භාවිතයෙන් වැළකීම (Reduce)

භාවිතය අවම කිරීම හෝ භාවිතයෙන් වැළකීම නිසා අපද්‍රව්‍ය ජනනය වීම අවම වේ. මෙය අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ වඩාත් වැදගත් ම පියවර යි.

- වෙළඳපොළට යාමේ දී රෙදි බැගයක් හෝ පන් බැගයක් රැගෙන යාමෙන් නිවසේ පොලිතින් උර එක් රැස් වීම අවම වේ.
- ආහාර එකීම සඳහා පොලිතින් කොළ වෙනුවට කෙසෙල් කොළ හෝ කෑම පෙට්ටි භාවිත කිරීමෙන් දිනපතා පරිසරයට පොලිතින් මුද්‍රා හැරීම අඩු කළ හැකි වේ.

2. නැවත භාවිතයට ගැනීම (Reuse)

භාවිතය තුළින් එක් රැස් වන අපද්‍රව්‍ය නැවත ප්‍රයෝජනයට ගැනීම පිළිබඳව අපගේ අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

- ගෙවත්තේ බීජ පැළ කිරීම සඳහා හිල් පොල්කටු, හිස් යෝගට් කෝප්ප, හිස් බීම කෝප්ප ආදිය යොදා ගත හැකි ය.
- පැළ හා බීජ සිටුවීමට හිස් කිරිපිටි උර විවිධ පොලිතින් උර විවිධ ප්ලාස්ටික් බඳුන්, පරණ ටයර් යොදාගත හැකි ය.

හිස් කිරි හට්ටි

පොල් කටු

හිස් ප්ලාස්ටික් බඳුන්

පරණ ටයර්

3. ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම (Recycle)

අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ දී තව දුරටත් භාවිතයට ගත නොහැකි අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කළ හැකි ය. අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය යනු යම් අපද්‍රව්‍යයක්, වෙනත් ප්‍රයෝජනවත් අමුද්‍රව්‍යයක් බවට පත් කිරීම යි.

නොදිරන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම පාසල් හෝ නිවාස ආශ්‍රිතව කළ නොහැකි වුවත් ඒවා එක්රැස් කර ප්‍රතිචක්‍රීකරණ කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන වෙත හෝ පෞද්ගලික එකතු කරන්නන් වෙත භාර දිය යුතු ය.

Reduce, Reuse, Recycle යනුවෙන් හැඳින්වූ ඉහත සඳහන් කළ පියවර තුන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ 3 R සංකල්පය නම් වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

මෙම සංකල්පයට අනුව අපද්‍රව්‍ය බවට පත් වන දේ පරිහරණය අඩු කරන විට නැවත භාවිත කිරීමට සිදුවන ප්‍රමාණය බෙහෙවින් අඩු වේ. ඒ අනුව ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීමට සිදුවන ප්‍රමාණය ඉතා ස්වල්පයක් වේ.

ප්‍රතිචක්‍රීකරණ මධ්‍යස්ථානවල දී නොදිරන අපද්‍රව්‍ය නැවත ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි තත්ත්වයට පත් කරනු ලැබේ. එහි දී තව දුරටත් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කළ නොහැකි ව ඉතිරිවන කොටස් විවිධ ක්‍රම මගින් පිරිපහදු (Treatment) කරනු ලැබේ. මෙම පියවරේ දී සිදු කරනුයේ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කළ නොහැකි කොටස්වල තිබෙන විෂ බව අඩු කිරීම, අඩු ඉඩ කඩක බැහැර කළ හැකි පරිදි ප්‍රමාණයට කුඩා කිරීම ආදිය යි. මෙම පියවරෙන් පසු එම කොටස් (Trash) පරිසරයට හානි නොවන ආකාරයට බැහැර කරනු ලැබේ.

3 R සංකල්පය

Treatment හා Trash යනුවෙන් හැඳින්වූ ඉහත සඳහන් කළ පියවර දෙක අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ 2T සංකල්පය නම් වේ.

ගෙවත්තේ සිටුවීම සඳහා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සකස් කරමු.

බෝග වගාවේ දී සිටුවීමට ගන්නා බීජ අතු කැබලි, තවාන් පැළ ආදිය රෝපණ ද්‍රව්‍ය ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. සිටුවීම සඳහා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සකස් කර ගන්නා අයුරු පිළිබඳව අපගේ අවධානය යොමු කරමු. එක් එක් බෝග වර්ග වගාවේ දී සිටුවීමට ගන්නා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මෙන් ම එම රෝපණ ද්‍රව්‍ය සකස් කර ගැනීමේ ක්‍රම ද එකිනෙකට වෙනස් වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ක්‍රියාකාරකම 1.3

සිටුවීම සඳහා බීජ සකස් කරමු.

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සහ උපකරණ

- හොඳින් ඉදුණු පසු වියළාගත් මිරිස් කරල් කිහිපයක්
- හොඳින් ඉදුණු තක්කාලි ගෙඩි කිහිපයක්
- හොඳින් ඉදුණු වම්බටු ගෙඩි කිහිපයක්
- වියළි බණ්ඩක්කා කරල් කිහිපයක්
- වියළි මෑ කරල් කිහිපයක්
- වියළි, පිරිසිදු, කුඩා බෝතල් කිහිපයක් (බීජ ගබඩා කිරීමට)
- පිරිසිදු කඩදාසි කිහිපයක්
- ඝනකම් රෙදි කැබැල්ලක් සහ ජලය
- පිහියක්
- තේ හැන්දක්
- දැල් පෙරණයක්
- බඳුන් කිහිපයක් (බීජ රැස් කිරීමට)
- රබර් අත් මේස්

බීජ සකස් කිරීමට අවශ්‍ය උපකරණ කිහිපයක්

පූර්ව සූදානම

- සිටුවීමට බීජ රැස් කිරීම සඳහා පල ලබා ගැනීමට උසස් ලක්ෂණ ඇති මව් ශාක තෝරා ගන්න.
- තක්කාලි, වම්බටු හා මිරිස් පල ගසේ තිබිය දී ම හොඳින් ඉදෙන්නට හැර නෙළා ගන්න.
- බණ්ඩක්කා සහ මෑ පල මව් ශාකයේ ම මෝරා හොඳින් වියළනු පසු නෙළා ගන්න.

පලයෙන් බීජ වෙන්කර ගැනීම

- මිරිස් :- හොඳින් ඉදි රතුපාට වූ කරල් නෙළා පිහියකින් පලා බීජ වෙන් කරගන්න.
- තක්කාලි :-හොඳින් ඉදුණු තක්කාලි ගෙඩි නෙළා පිහියකින් පලා බීජ වෙන් කරගෙන ඝනකම් රෙදි කැබැල්ලක් මතට දමා අතුල්ලා එහි පිටත ඇති සෙවල හා මාංශල කොටස් ඉවත් කර හොඳින් සෝද පෙරා ගන්න.
- වම්බටු :-හොඳින් ඉදුණු වම්බටු ගෙඩි නෙළා ඒවා පිහියකින් පලා බීජ වෙන් කර මාංශල කොටස් ඉවත් වන සේ හොඳින් සෝද පෙරා ගන්න.
- බණ්ඩක්කා, මෑ :-මවු ශාකයේ ම වියළෙන්න ට හැර නෙළාගත් කරල් පලා බීජ වෙන්කර ගන්න. අවශ්‍ය නම් කරල් පිටින් ම වුව ද වියළා කල් තබාගත හැකි ය.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

බීජ වියළීම

- එළවලින් වෙන් කරගත් මිරිස්, තක්කාලි හා වම්බටු බීජ පිරිසිදු කඩදාසියක් මත දමා පළමුව පවනේ ද දෙවනුව මද අවිවේ ද තෙවනුව තද අවිවේ ද වියලා ගත යුතු ය. එක්වර ම තද අවිවට දැමීමෙන් බීජ හැකිලී යයි.
- කරල්වලින් වෙන් කර ගත් බණ්ඩක්කා සහ මෑ බීජ ද අවිවේ වියලා ගත යුතු ය.

බීජ ගබඩා කිරීම

වියලා ගත් බීජ බෝතල්වල දමා සුළං නොවදින සේ මුඩි හොඳින් වසා වියලී සිසිල් ස්ථානයක ගබඩා කර තබන්න. ශීතකරණයක් තුළ ගබඩා කිරීමෙන් මෙම බීජ වැඩි කලක් තබා ගත හැකි ය.

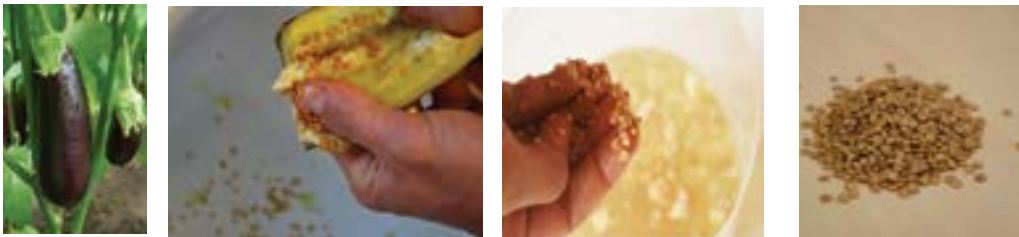
බෝග වර්ග කිහිපයක බීජ සකස් කරගන්නා ආකාරය පහත රූප සටහන්වල දැක්වේ.

මිරිස් බීජ සකසාගැනීම

තක්කාලි බීජ සකසාගැනීම

වම්බටු බීජ සකසාගැනීම

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

බණ්ඩක්කා බීජ සකසාගැනීම

මෑ බීජ සකසාගැනීම

ඇතැම් විටෙක උසස් ලක්ෂණ සහිත මවු ශාකයකින් ලබාගත් බීජ සිටුවීමෙන් එම මවු ශාකයේ පැවති සියලු ම ලක්ෂණ නොපවතින අවස්ථා ඇත. එබැවින් මහා පරිමාණයේ වාණිජ වගා සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් නිපදවන පැළ ලබා ගැනීම සුදුසු ය.

බීජ තව්න කිරීම

සමහර බෝග වගා කරන විට බීජ තව්න දමා ඉන් ලැබෙන පැළ ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවනු ලැබේ. උදා :-තක්කාලි, බටු, මිරිස්, නමුත් උදුරා සිටුවීමේ දී මුල්වලට සිදු වන හානිවලට ඔරොත්තු නොදෙන බෝගවල බීජ කෙලින් ම ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවනු ලැබේ.

උදා :-බෝංචි, මෑ, මුං, වට්ටක්කා, කරවිල ගෙවත්තක සිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය පැළ ලබා ගැනීමට පතුල සිදුරු කරන ලද කුඩා බඳුන්වල බීජ තව්න දැමීම ප්‍රමාණවත් වේ.

ක්‍රියාකාරකම 1.4
බීජ තව්න කරමු.
අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සහ උපකරණ

- තව්න දමා සිටුවන බීජ වර්ග කිහිපයක්
- තව්න බඳුන් (පතුල සිදුරු කරගත් පරණ බේසම්, හිස් කිරි හට්ටි, හිස් අයිස් ක්‍රීම් බඳුන්)
- මතුපිට පස්, කොම්පෝස්ට් හෝ වියළි ගොම
- පිදුරු ස්වල්පයක්
- රයිසියක්
- අත් ඉස්කෝප්පයක්
- මල් බාල්දියක්
- කුඩා බඳුන් කිහිපයක්

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

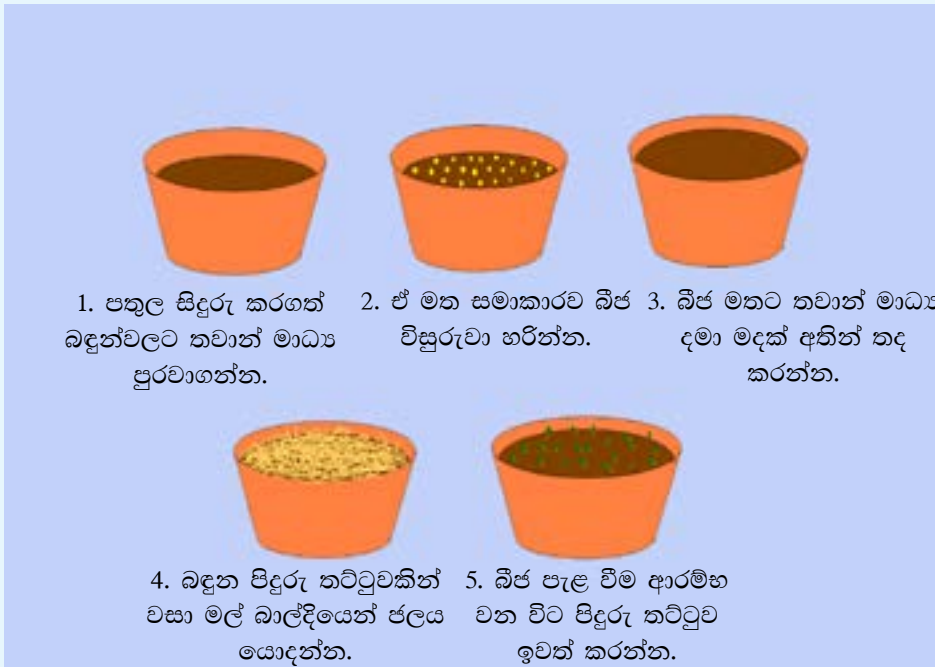
බීජ සූදානම් කිරීම

- බොල් බීජ ඉවත් කිරීම - මේ සඳහා බීජ ජල බඳුනක දමා පාවෙන බීජ ඉවත්කර ජලයේ ගිලෙන බීජ පමණක් තෝරාගත යුතු ය.
- බීජ ජලයේ පෙඟවීම - ප්‍රරෝහණය වීම සඳහා අවශ්‍ය ජලය උරා ගැනීමට සඳහා බීජ පැය 12ක් පමණ කාලයක් ජලයේ පොඟවා ගත යුතු ය.

මාධ්‍ය සූදානම් කිරීම

මතුපිට පස් හා කොම්පෝස්ට් රයිසියෙන් හලා ගන්න. මතුපිට පස් කොටස් 1 කට කොම්පෝස්ට් කොටස් 1 ක් මිශ්‍ර කර තවාන් මාධ්‍ය සකසා ගන්න.

බීජ සිටුවීම

තවාන වියළෙන්නට නො දී මල් බාල්දියකින් ජල සම්පාදනය කළ යුතු ය. බීජ පැළවන විට පිඳුරු ආවරණය ඉවත් කර පැළ වර්ධනය වීම සඳහා හොඳින් හිරු එළිය ලැබෙන ස්ථානයක තැබිය යුතු ය. සති 3 කින් පමණ පැළ ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවීමට හැකි වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

දඬු කැබැලි මුල් අද්දවා ගැනීම

සමහර බෝගවල පැළ ලබාගන්නේ දඬු කැබලි සිටුවීමෙනි. එවැනි ඇතැම් බෝගවල දඬු කැබැලි කෙලින් ම ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවනු ලැබේ. උදා :-බතල, කංකුං, මඤ්ඤොක්කා, මුකුණුවැන්න ඇතැම් බෝගවල පමණක් දඬු කැබැලි තවාන් දමා මුල් අද්දවාගෙන ඉන් පසුව ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවනු ලැබේ. උදා:- ලෙමන්

මුල් ඇදීම සඳහා සිටුව ඇති දඬු කැබලි

දඬු කැබලි තවාන් දැමීම ගෙවත්තේ බීම හෝ බඳුනක හෝ කළ හැකි ය. පතුළ සිඳුරු සහිත කට පළල් බඳුනක දඬු කැබලි වැඩි සංඛ්‍යාවක් මුල් ඇද්දවිය හැකි වේ.

ක්‍රියාකාරකම 1.5

දඬු කැබැලි මුල් අද්දවා ගනිමු

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සහ උපකරණ

- තවාන් බඳුන් (පරණ බේසම්, හිස් කිරි හට්ටි, හිස් අයිස් ක්‍රීම් බඳුන්)
- මතුපිට පස්, වැලි, කොම්පෝස්ට් හෝ වියළි ගොම
- ලෙමන් අතු කැබලි
- රයිසියක්, අත් ඉස්කෝප්පයක්, මල් බාල්දියක්
- කට පළල් බඳුන් කිහිපයක්

සිටුවීමට සූදානම් කළ දඬු කැබලි

පියවර 1 බඳුන්වල පතුළ සිඳුරු කර, රයිසියකින් හලාගත් මතුපිට පස් කොටස් 1 කට කොම්පෝස්ට් කොටස් 1ක් ද වැලි කොටස් 1 ක්ද මිශ්‍ර කර සාදාගත් මාධ්‍ය පුරවන්න.

පියවර 2 බොහෝ විට සිටුවීම සඳහා සුදුසු වන්නේ මධ්‍යස්ථ ලෙස මේරූ දඬු කැබලි ය. සිටුවීමට ගන්නා දඬු කැබැල්ලක පුරුක් කිහිපයක් තිබීම සුදුසු වන අතර රූපයේ දැක්වෙන පරිදි ගැටයකට පහළින් ගැටයට ආසන්නව එහි කඳ ඇලේට කපා ගන්න. මෙම දඬු කැබලි වගා මාධ්‍ය පිරවූ බඳුන්වල සිටුවන්න. මුල් අදින තුරු සෙවණ ස්ථානයක තබන්න. අවශ්‍ය විට දී ජලය සම්පාදනය කිරීම වැදගත් වේ.

දඬු කැබැල්ලක් සිටුවන අයුරු

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

භූගත කඳ කැබලිවලින් පැළ ලබා ගැනීම

ඇතැම් බෝගවල කඳ පොළොව යට පිහිටයි. ඒවා භූගත කඳන් ලෙස හැඳින්වේ. උදා:- කහ, ඉඟුරු, කෙසෙල්, කිරිආල සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේ මේවා අල යැයි හැඳින්වුව ද ශාකයේ කඳ කොටස් වේ. මෙම භූගත කඳන් කැබලි කර සිටුවීමෙන් පැළ ලබාගත හැකි ය. මේවා බොහෝවිට කෙලින් ම ක්ෂේත්‍රයේ සිටුවන අතර බඳුනක වුව ද සිටුවා පැළ කර ගත හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම 1.6

භූගත කඳ කැබලිවලින් පැළ ලබා ගනිමු

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සහ උපකරණ

- තවාන් බඳුන් (පරණ බේසම්, හිස් කිරි හට්ටි, හිස් අයිස් ක්‍රීම් බඳුන්)
- මතුපිට පස්, වැලි, කොම්පෝස්ට් හෝ වියළි ගොම
- කහ සහ ඉඟුරු අල කැබලි කිහිපයක්
- රයිසියක්, අත් ඉස්කෝප්පයක්, මල් බාල්දියක්
- කට පලල් බඳුන් කිහිපයක්

පියවර

1. දඬු කැබලි සිටුවීමේ දී පියවර 1 හි සිදු කළ ආකාරයට බඳුන් පුරවාගන්න.

2. අල කුඩා කැබලිවලට කපාගන්න.

3. පුරවාගත් මාධ්‍ය මත අල කැබලි තබන්න.

4. ඒ මතට නැවත වගා මාධ්‍ය දමා යන්තමින් තද කරන්න. මෙය මතට පිඳුරු හෝ කොල රොඩු දමා මල් බාල්දියකින් ජලය දමන්න.

5. අල කැබලිපැළ වූ පසු

වගා පත්‍රිකාවක් සැලසුම් කරමු

කුඩා හෝ විශාල පරිමාණයේ ගෙවත්තක් පවත්වා ගැනීමේ දී ඒ සඳහා යොදා ගන්නා ද්‍රව්‍ය සහ ඵද්නෙදා කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් ආදිය පිළිබඳ ව සටහන් තබා ගැනීම වැදගත් වේ.

ගෙවත්තක් පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය යෙදවුම් වන බීජ, පැළ, පොහොර, ජලය හා මිනිස් ශ්‍රමය ආදිය ද බිම් සැකසීම, තවාන් දැමීම, පැළ සිටුවීම ආදී ක්‍රියාකාරකම් ද, එම යෙදවුම් සඳහා වැය වූ මුදල් පිළිබඳ ව සටහන් පවත්වා ගැනීම සාර්ථක ව ගෙවත්ත නඩත්තු කිරීමට පිටිවහලක් වේ.

මෙම පාඩමේ දී බීජ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියෙහි අපි නිරත වන්නෙමු. එම ක්‍රියාවලියට අදාළ ව වගා පත්‍රිකාවක් සකස් කරගන්නා අයුරු පිළිබඳ ව අපගේ අවධානය යොමු කරමු.

වගා පත්‍රිකාවක් සකස් කිරීමේ දී අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රම 2කි.

1. කඩදසිවල (පොත් පත්වල) ලේඛනගත කිරීම
2. පරිගණකය ආසුරෙන් වගා පත්‍රිකාව සකස් කිරීම

ඔබගේ පාසලේ පරිගණක පහසුකම් තිබේ නම්, මෙම දෙවන ක්‍රමය උපයෝගී කරගත හැකි ය.

පරිගණකය ආසුරෙන් වගා පත්‍රිකාවක් සකස් කිරීම

මේ සඳහා භාවිත කරනු ලබන්නේ වදන් සැකසුම් (Word Processing) මෘදුකාංගයයි.

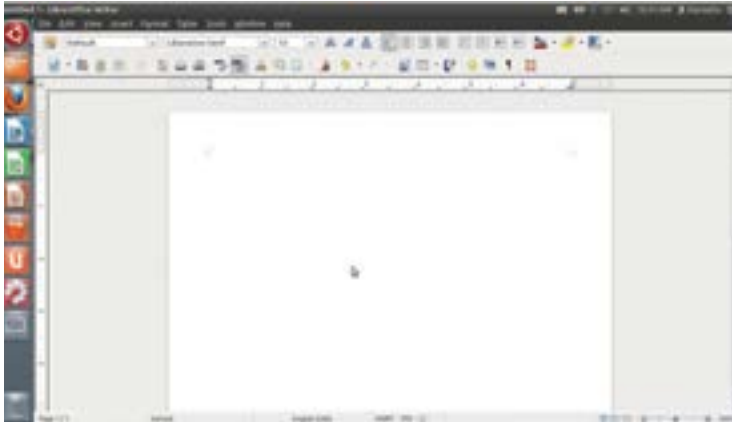
පාසලේ පරිගණක විද්‍යාගාරවල භාවිත වන පරිගණක මෙහෙයුම් පද්ධති (Operating System) තුළ මේ සඳහා භාවිත කළ හැකි වදන් සැකසුම් මෘදුකාංග පහත දැක්වේ.

- Microsoft Office මෙහෙයුම් පද්ධතියට අදාළ ව Microsoft Office Word වදන් සැකසුම් මෘදුකාංගය
- Isuru Linux මෙහෙයුම් පද්ධතියට අදාළ ව LibreOffice writer වදන් සැකසුම් මෘදුකාංගය

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

වගා පත්‍රිකාව සැකසීම සඳහා LibreOffice write මෘදුකාංග භාවිත කරමු.

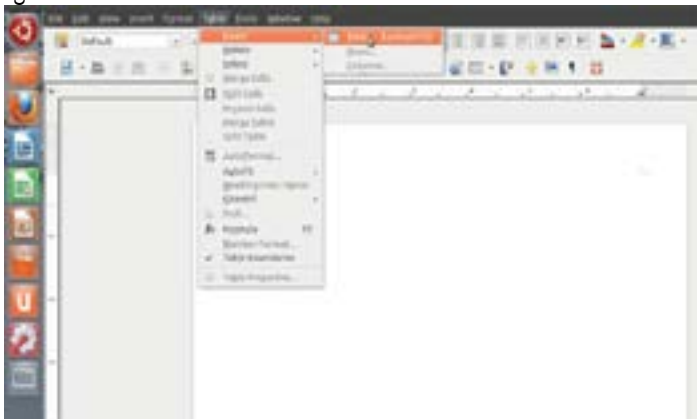
LibreOffice මෘදුකාංගයට පිවිසීම සඳහා "Dash Home" නිරූපකය මත ක්ලික් කිරීමෙන් ලැබෙන සෙවුම් තීරය මත writer නම යතුරුලියනය කිරීමෙන් හෝ පරිගණක තීරය මත ඇති නිරූපකය මත ක්ලික් කිරීමෙන් LibreOffice writer මෘදුකාංගයට පිවිසිය හැකි ය. එම මෘදුකාංගය විවෘත වූ විට ලැබෙන අතුරු මුහුණත පහත දැක්වේ.

මෙම අතුරු මුහුණතෙහි දිස්වන සම්මත මෙවලම් තීරුව (Standard Toolbar) හා හැඩසවි මෙවලම් තීරුව (Formatting Toolbar) පිළිබඳ ව ඔබ අධ්‍යයනය කර ඇත.

වදන් සැකසුම් මෘදුකාංග ආධාරයෙන් වගුවක් පිළියෙල කරමු.

මේ සඳහා මෘදුකාංගයේ මෙනු තීරය (Menu Bar) මත ඇති Table → Insert → Table → Enter කිරීමෙන් Insert → Table සංවාද කොටුවක් මතු වේ.

Insert → Table සංවාද කොටුව

මෙහි Name ඉදිරියෙන් වගුවට අදාළ නාමය යතුරුලියනය කරන්න. Columns ඉදිරියෙන් වගුව සඳහා අවශ්‍ය වන තීරු සංඛ්‍යාව සපයන්න. Rows ඉදිරියෙන් වගුව සඳහා අවශ්‍ය වන පේළි සංඛ්‍යාව සපයන්න. ඉහත අගයන් සපයා OK කළ විට ඔබට අවශ්‍ය වගුව ලැබෙන අතර වගුව තවත් හැඩසවි කිරීම සඳහා වූ Table Toolbar තීරය ලැබේ.

ඉහත හඳුනාගත් මෙවලම් තීරු මත මූසිකය රඳවා ගෙන සිටින විට Tool Tip කොටුව ලැබේ. එයින් නිරූපකය සොයාගත හැකි ය. එමෙන් ම එහි ඇති සලකුණු මගින් කරගත හැකි කාර්ය පිළිබඳ ව අදහසක් දක්වයි.

අමතර තීරු හා පේළි ඇතුළත් කර ගැනීම සඳහා Insert Row/Insert column ද තීරු හා පේළි ඉවත් කර ගැනීම සඳහා ඉවත් කිරීමට අවශ්‍ය තීරුව හෝ පේළිය මත ක්ෂරය තබා Delete Row/Delete column භාවිතයෙන් ද එම කාර්යය ඉටුකර ගත හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම 1.7

1. ඔබ විසින් කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ තොරතුරු අභ්‍යාස පොතෙහි සටහන් කරන්න. ඒ සඳහා නිදසුනක් ලෙස පහත දැක්වෙන වගුව උපයෝගී කරගන්න.
2. ඔබගේ පාසලේ පරිගණක පහසුකම් ඇත්නම් පරිගණක ඇසුරෙන් තොරතුරු වාර්තා කරන්න.

දිනය	ක්‍රියාකාරකම	අවස්ථාව	මුහුණ පෑ ගැටලු	යොදන ලද පිළියම්	වෙනත් කරුණු
2015.02.03	බීජ තවාන් කිරීම	තවාන් කළ බීජ පැළවීමට පෙර	කුහුඹුවන් විසින් බීජ රැගෙන යාම	ජල බේසමක තැබූ ලී කැබැල්ලක් මත තවාන් බඳුන තැබීම	

1.2 පාසල් වත්ත දර්ශනීය වන පරිදි භූමි අලංකරණය කරමු

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- පාසල් වත්තේ පිහිටීමට ගැලපෙන භූමි අලංකරණ සැලැස්මක් නිර්මාණය කිරීමටත්,
- ඒ සඳහා යොදාගන්නා ශාක හඳුනා ගැනීමටත්,
- විවිධ ස්ථානවලට උචිත ශාක තීරණය කිරීමටත්,
- එම ශාකවලින් ඉටුවන කාර්යයන් පැහැදිලි කිරීමටත්,
- පරිසරයට දර්ශනීය පෙනුමක් ලබා දීමට යොදා ගත යුතු දෘඩ ව්‍යුහ තෝරා ගැනීමටත්

හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත.

යම් පරිසරයක් දැකුම්කලු ලෙස නිර්මාණය කර පවත්වා ගැනීම, එය දකින සියලු දෙනාගේ ම සිත් සතුටු කරවන්නකි. පාසල් භූමිය ද දර්ශනීය අයුරින් අලංකාර කිරීමට දයක වීම ඔබට මහත් කෘප්තියක් ගෙන දෙන කාර්යයක් වනු ඇත.

භූමි අලංකරණය සඳහා යොදාගන්නා විවිධ උපාංග ප්‍රධාන වශයෙන් ආකාර දෙකකි. ඒවා නම් මෘදු උපාංග හා දෘඩ උපාංග වේ.

මෘදු උපාංග යනු භූමි අලංකරණය සඳහා යොදාගන්නා සියලු ම ශාක, පක්ෂීන්, සමනලුන් ආදී සතුන් ය. දෘඩ උපාංග යනු ශාක හා සතුන් හැර භූමි අලංකරණයට යොදා ගන්නා සියලු ම අජීවී ද්‍රව්‍ය වේ.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

මෘදු උපාංග

භූමි අලංකාරණයේ දී මෘදු උපාංග ලෙස ප්‍රධාන වශයෙන් ශාක සිටුවන අතර එම ශාක කරා පැමිණෙන සත්ත්වයන් ද, භූමියට අලංකාරණය ගෙන දෙයි.

භූමි අලංකාරණයේ දී ශාකවලින් අපේක්ෂා කෙරෙන කාර්යයන්

- සෙවණ ලබාගැනීම

මැයි, නූග, කොට්ටම්බා ආදී විශාල ශාක සිටුවීමෙන් සෙවණ ලැබේ.

- බාහිරට දර්ශනය වීමට නුසුදුසු ස්ථාන වසා දැමීම

වැසිකිළි, ජල ටැංකි ආදිය ආවරණය කිරීම සඳහා බට ආදී උස පඳුරු සිටුවිය හැකි ය.

- පරිසරය වර්ණවත් කිරීම

මෙහි දී විවිධ වර්ණ සහිත පත්‍ර හා මල් ඇති ශාක සිටුවනු ලැබේ.

- පරිසරය සුවදවත් කිරීම සඳහා

සුවදවත් මල් පිපෙන ඇට්ටේරියා, ගාඩ්නියා, වෙසක් මල් ආදිය සිටවනු ලැබේ.

- කුරුල්ලන් හා සමනලුන් ආකර්ෂණය කිරීම

කුරුල්ලන්ට ආහාරයට ගත හැකි පලතුරු, ශාක හා සමනලුන්ට පැණි ලබාගත හැකි මල් පිපෙන ශාක ද සිටුවිය හැකි ය.

- ආහාරයට ගැනීම

මුකුණුවැන්න, ගොටුකොළ, තම්පලා, ගෝවා, විවිධ වර්ණයේ හා හැඩයේ කොච්චි, වම්බටු වර්ග, ආදිය භූමි අලංකාරණයට පමණක් නොව ආහාර වශයෙන් ද ගත හැකි ය.

භූමි අලංකාරණයට යොදාගන්නා ශාක

මෘදු උපාංග ලෙස යොදාගන්නා ශාක විවිධාකාර ය. ශාකවල විශාලත්වය හා ඒවායේ වර්ධන විලාසය හා හැඩය අනුව, මල් පිපීම අනුව ශාක විවිධත්වයක් පෙන්වුම් කරයි. අවශ්‍යතාව අනුව මෙම ශාක යොදාගන්නා ආකාර කිහිපයකි.

භූමි අලංකාරණයේ දී ශාක යොදාගන්නා ආකාර කිහිපයක්

- විශාල ශාක (large trees)
- පඳුරු (shrubs)
- ශාක වැටි (hedges)
- බෝඩර් (borders)
- ආවරණ බෝග (cover crops)

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

● විශාල ශාක

උද :- ෆිකස් (නුග වර්ග) ඇහැළ, දිවුල්, ජම්බු, ජේර වර්ග, වෙරළ, උගුරුස්ස, පාම්වර්ග, Song of india

ඇහැළ

ෆිකස් බෙන්ජමිනා

● පඳුරු

උද :- රෝස, වද, ඉද්ද, වතුසුදු, YTT, බෝගන්විලා, මුස්සැන්ද, බෝවිටියා, ගාඩිනියා, ඩ්‍රැසිනා වර්ග

ඩ්‍රැසිනා වර්ග

YTT

ගාඩිනියා

● ශාක වැටි (hedges)

පිටිසුම් මාර්ග දෙපසක් භූමිවල මායිම්වලත් ශාක වැටි සකසනු ලැබේ.

වද ශාක වැටියක්

කොළ වර්ණ දෙකකින් ශාක වැටි දෙකක් සහ දම් පැහැති ශාක බෝවරයක් එකට යොදා ඇති අයුරු

ගෝලීයවන් දුරන්තා වැටියක්

ඉක්සෝරා වැටියක්

● බෝවර (borders)

විවිධ ස්ථානවල මායිම් වෙන් කර දැක්වීමටත්, ගමන් කරන මාර්ග දෙපසත් වර්ණවත් මිටි ශාකවලින් බෝවර සකසනු ලැබේ.

කෝලියාස් බෝවර

රෝහියෝ බෝවරයක්

● ආවරණ ශාක

උදා :- කෘෂ්ණ වර්ග, වොන්ඩරිං ජූ (wandering jew), එපිසියා වර්ග, විවිධ වර්ණයේ පත්‍ර සහිත බතල වර්ග

කෘෂ්ණ වර්ග

වර්ණවත් පත්‍ර සහිත බතල

එපිසියා

වොන්ඩරින් ජූ

උඳුපියලි

ඉහත සඳහන් ක්‍රමවලට අමතරව කප්පාදු කිරීමෙන් දර්ශනීය ලෙස විවිධ හැඩ ගන්වන ලද ශාක ද භූමි අලංකරණය සඳහා යොදා ගැනේ.

හැඩ ගන්වූ ශාකයක්

ශාක හැඩ ගන්වීමෙන් කරන ලද නිර්මාණ

එමෙන් ම අවශ්‍යතාව අනුව මල් පිපෙන ශාක හා විසිතුරු පත්‍රික ශාක ද යොදා ගත හැකි ය.
නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

● මල් පිපෙන ශාක

වද, රෝස, ඉග්සෝරා, ඇන්කුරියම්, බෝගන්විලියා, සීනියා, හයිඩ්‍රන්ජියා

බෝගන්විලියා

හයිඩ්‍රන්ජියා

සීනියා

● විසිතුරු පත්‍රික ශාක

කැලතියා, පත්‍රික ඇන්කුරියම්, ඩ්‍රැසිනා, කෝලියාස්, ස්පයිඩර් ප්ලාන්ට්, පර්නාංග, විසිතුරු පත්‍රික හබරල

කැලතියා

විසිතුරු පත්‍රික හබරල

පර්නාංග

භූමි අලංකාරණයට යොදාගන්නා දෘඩ උපාංග

- කලු ගල්
- දෙළ ගල්
- පියවර ගල් (සිමෙන්ති හෝ ලී)
- බංකු (සිමෙන්ති හෝ ලී)
- පාලම් (සිමෙන්ති හෝ ලී)
- වැටවල් (සිමෙන්ති හෝ ලී)
- ආරුක්කු (සිමෙන්ති හෝ ලී)
- ප්‍රතිමා / මූර්ති
- ලන්තැරුම්
- කුරුලු ජල බඳුන්
- කුරුලු ආහාර බඳුන්
- පොකුණු
- දිය ඇලි

කලු ගල් යොදා අලංකරණය කිරීම

දෙළ ගල් යොදා අලංකරණය කිරීම

තෘණ භූමියක පියවර ගල් යොදා අලංකරණය කිරීම

බොරලු මාවතක පියවර ගල් යොදා අලංකරණය කිරීම

පියවර තැබීමට ළී කොට යොදා ගැනීම

බංකු ලෙස ළී කොට යොදා ගැනීම

සිමෙන්ති බංකු තැබීම

වැටවල් සැකසීම

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ආරැක්කු යෙදීම

පොකුණු හා පාලම් යෙදීම

දිය ඇලි සැකසීම

කුරුලු ජල බඳුන් තැබීම

ලන්තරුම් තැබීම

ප්‍රතිමා / මූර්ති තැබීම

ක්‍රියාකාරකම 1.8

භූමි අලංකරණයට අවශ්‍ය සම්පත් සපයා ගනිමු.

ඔබගේ පාසලේ පරිසරයෙන් සපයා ගත හැකි විවිධ මෘදු උපාංග සහ දෘඩ උපාංගවල තොරතුරු රැස් කරන්න. එම තොරතුරු පහත දැක්වෙන වගුවට අනුව ඔබගේ අභ්‍යාස පොතේ සඳහන් කරන්න.

ද්‍රව්‍යය	උපාංගයේ ස්වභාවය මෘදු / දෘඩ	භූමි අලංකරණයේ දී යොදා ගත හැකි ආකාරය

විධිමත් සහ අවිධිමත් භූමි අලංකරණය

භූමි අලංකරණයට අවශ්‍ය වන මෘදු හා දෘඩ අංග භූමියෙහි පිහිටුවනු ලබන ආකාරය අනුව ප්‍රධාන භූමි අලංකරණ ක්‍රම 2ක් හඳුනා ගත හැකි ය.

1. විධිමත් භූමි අලංකරණය - මෙය නියමිත හැඩතල අනුව සකසන ලද්දකි. එනම් වචන ලද ශාක විවිධ හැඩවලට කප්පාදු කිරීමෙන් ද, වෘත්ත, වතුරපු ආදී ජ්‍යාමිතික හැඩතලවලට පාත්ති, පොකුණු, ශාක වැටි ආදිය සැකසීමෙන් ද විධිමත් ක්‍රමයට භූමි අලංකරණය කරනු ලැබේ.

නොම්ලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

අවිධිමත් භූමි අලංකරණය

මෙහි දී ස්වාභාවික අයුරින් ශාක වැඩිමට ඉඩ දෙනු ලැබේ. පොකුණු, අඩි පාරවල් වැටී ආදිය ද අක්‍රමවත් පෙනුමක් ලැබෙන සේ නිර්මාණය කරනු ලැබේ.

ක්‍රියාකාරකම 1.9
අලංකරණය කිරීමට සුදුසු ස්ථානයක් පාසල් භූමියෙන් තෝරා ගනිමු

ඔබේ ගුරුකුමා/ කුමිය සමඟ පාසල් භූමියෙහි විවිධ ස්ථාන නිරීක්ෂණය කරමින් අලංකරණය කිරීමට සුදුසු ස්ථානයක් තෝරා ගන්න. එම එක් එක් ස්ථාන සුදුසු වීමට හෝ නුසුදුසු වීමට හේතු දක්වන්න. ඒ සඳහා පහත දැක්වෙන වගුව ඔබේ අභ්‍යාස පොතේ පිටපත් කර ගන්න.

ස්ථානය	සුදුසුකම්	නුසුදුසුකම්	තෝරා ගැනීම
උදා :-විද්‍යාගාරය ඉදිරිපිට	පාසල් පිවිසුමට හොඳින් දර්ශනය වේ	පොළොවෙහි වළලන ලද ජල නළ ඇත.	X

පාසල් භූමියක් අලංකරණය කිරීමේ දී සැලකිය යුතු කරුණු

1. යොදා ගන්නා ශාක ප්‍රදේශයේ දේශගුණයට ගැළපීම

වියළි කලාපයේ පාසල්වල භූමි අලංකරණයේ දී කටුක පරිසරයට ඔරොත්තු දෙන ශාක තෝරා ගත යුතු ය. උදා :- බෝගන්විලා, අරලිය, කතෝරු

පරිසර උෂ්ණත්වය අඩු ප්‍රදේශවල බිගෝනියා පර්නාංග ආදී ශාක සිටුවීම සුදුසු ය. තෝරා ගත් ස්ථානය, සෙවණ සහිත නම් සෙවණ ප්‍රිය කරන කැලතියා, බිගෝනියා, පෙපරෝමියා, පර්නාංග ආදී ශාක සුදුසු ය.

2. භූමියේ ස්වභාවය / භූගෝලීය පිහිටීම

භූමියේ පිහිටීම අනුව ඊට ඇතුළත් කළ හැකි අංග වෙනස් වේ. තැනිතලා භූමියක් සඳහා තෘණ පිටියක් ඇතුළත් කළ හැකි ය.

3. සපයා ගත හැකි සම්පත් වර්ග හා ප්‍රමාණය

මෙහි දී අවට පරිසරයේ සුලබ සම්පත් යොදා ගැනීම සුදුසු ය. කළුගල්, ලී කොට ආදිය පහසුවෙන් සපයා ගත හැකි ප්‍රදේශවල එවැනි උපාංග යොදා ගැනීම වඩාත් උචිත ය. ගල් බහුල ප්‍රදේශවල ගිරිඋයන් සැකසිය හැකි ය.

4. වැය වන මුදල් ප්‍රමාණය

පරිසරයෙන් නොමිලයේ සපයාගත හැකි ද්‍රව්‍යවලට අමතර ව අනෙකුත් දෘඩ හා මෘදු උපාංග සඳහා මුදල් වැය කරන්නේ නම් පාසලේ හා ඔබගේ ආර්ථික හැකියාව පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් විය යුතු වේ.

5. වැය කළ හැකි ශ්‍රමය

ඔබට උපකාර ලබාගත හැකි වැඩිහිටියන් හෝ සේවක මහතන් හෝ සිටී ද යන්න මත, පිහිටුවීමට අපේක්ෂිත උපාංග පිළිබඳව තීරණ ගත යුතුවේ. විශාල ගල්, විශාල කොට ආදිය යොදාගැනීමට යාම ඔබගේ ආරක්ෂාවට ගැටලුවක් විය හැකි ය.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

භූමි අලංකාරණ ක්‍රියාවලියෙහි පියවර

1. අදාළ භූමියෙහි පවතින තත්ත්වය අධ්‍යයනය කිරීම :

මෙහි දී සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණු කිහිපයකි.

- 1 භූමියෙන් මුළුමනින් ම ඉවත් කළ යුතු මෘදු හා දෘඩ උපාංග පිළිබඳව තීරණය කිරීම.
- 2 භූමියේ එම ස්ථානවල ම තබාගත යුතු අංග තිබේදැයි සොයා බැලීම.
- 3 ස්ථාන වෙනස් කර නැවත පිහිටුවිය යුතු අංග හඳුනා ගැනීම.
- 4 භූමියට අලුතෙන් ඇතුළත් කළ යුතු අංග මොනවාදැයි තීරණය කිරීම.
- 5 ඉහත කරුණු ඇතුළත් කර දළ සැලැස්මක් ඇඳ ගැනීම.
- 6 තොරාගත් මෘදු හා දෘඩ අංග සැලසුම් කළ ස්ථානවල පිහිටුවීම.

ක්‍රියාකාරකම 1.10

භූමි අලංකරණය සඳහා දළ සැලැස්මක් අඳිමු.

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

A4 ප්‍රමාණයේ සුදු කඩදාසියක්

පැන්සලක්

මකනයක්

පාට පැන්සල් හෝ පාට කුරු (රතු, කොළ සහ නිල්)

භූමි අලංකරණයට තෝරාගත් ස්ථානය හොඳින් නිරීක්ෂණය කර එහි මායිම් ඔබේ කඩදාසිය මත ලකුණු කරගන්න.

ඔබේ ගුරුතුමා/තුමිය හා පන්තියේ අනෙකුත් සිසුන් සමඟ සාකච්ඡා කරමින්,

- එහි දැනට පවතින මෘදු උපාංග හා දෘඩ උපාංග අතුරින් එම ස්ථානයෙහිම තබාගත යුතු උපාංග සැලැස්මෙහි රතු පාටින් ලකුණු කරන්න.
- සම්පූර්ණයෙන් ම ඉවත් කළ යුතු අංග කොළ පාටින් ලකුණු කරන්න.
- ස්ථාන වෙනස් කළ යුතු අංග ඇත්නම් ඒවා අලුතෙන් පිහිටවිය යුතු ස්ථාන නිල් පාටින් ලකුණු කරන්න.

ඔබ විසින් සලකුණු කරනු ලබන අංග මොනවාදැයි සැලසුමෙහි නම් කර තබා ගැනීමට මතක තබාගන්න.

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ක්‍රියාකාරකම 1.11

තෝරා ගත් මෘදු හා දෘඩ අංග සැලසුම් කළ ස්ථානවල පිහිටුවමු.

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

පාසල් පරිසරයෙන් සපයා ගන්නා ලද මෘදු හා දෘඩ උපාංග
 ඔබගේ නිවෙස් ඇසුරෙන් සපයා ගන්නා ලද මෘදු හා දෘඩ උපාංග

මිල දී ගන්නා ලද මෘදු හා දෘඩ උපාංග (හැකිනම් පමණක්)

අවශ්‍ය උපකරණ

උදලු	රේක්ක	මල් කපන කතුරු
සෙකටියර්	අලවංගුවක්	අත් මුල්ලු
අත් ඉස්කෝප්ප	මල් බාල්දි	මිනුම් පටියක්

ඔබට ඉටු කිරීමට ඇති කාර්යයන් අනුව අවශ්‍ය වන උපකරණ වෙනස් විය හැකි ය.

- ඔබ විසින් සකසා ගත් සැලැස්මට අනුව භූමි අලංකරණ කටයුතුවල නිරත වන්න.
- පළමුවෙන් ඉවත් කළ යුතු ද්‍රව්‍ය එම භූමියෙන් ඉවත් කරන්න.
- තව දුරටත් එහි තබාගන්නා උපාංගවල අලංකාරයට හානි වන කොටස් ඇත්නම් ඒවා ද ඉවත් කරන්න. උදා- ගස්වල මැරුණු අතු ආදිය
- ස්ථාන වෙනස් කළ යුතු උපාංග සුදුසු තැන්වල ස්ථානගත කරන්න.
- අලුතෙන් ඇතුළත් කළ යුතු උපාංග සුදුසු තැන්වලට යොදන්න.

බඳුන්ගත පැළ භූමි අලංකරණයට යොදාගෙන ඇති අයුරු

මල් සමඟ වර්ණවත් එළවලු බෝග භූමි අලංකරණයට ද යොදාගෙන ඇති අයුරු

අලංකරණය කරන ලද භූමිය නඩත්තු කිරීම

භූමියක අලංකාරය පවත්වාගැනීම සඳහා එය මනාව නඩත්තු කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. මෙහි දී ඉටු කළ යුතු වැදගත් කාර්යයන් පහත දැක්වේ.

- ජලය යෙදීම
- පොහොර යෙදීම
- මිය ගිය පත්‍ර ඉවත් කිරීම
- ශාකවලින් වැටෙන පත්‍ර අතුගා දැමීම
- කුරුලු දිය බඳුන්වල වතුර දිනපතා මාරු කිරීම
- අවශ්‍ය විට ශාක කප්පාදු කිරීම
- වාර්ෂික මියයන ශාක සඳහා අලුතෙන් ශාක සිටුවීම

ඔබ විසින් නිර්මාණය කරන ලද අලංකාර භූමිය මේ අයුරින් නඩත්තු කිරීමෙන් පාසල් භූමිය වඩාත් සිත් ගන්නාසුලු ස්ථානයක් ලෙස පවත්වාගත හැකි වනු ඇත.

1.3 ගෙවත්තේ සතුන් ඇති කරමු - ආහාර සපයමු

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- ගෙවතු පරිසරයක ඇති කළ හැකි සතුන් කාණ්ඩ ගත කිරීමටත්,
- සතුන් ඇති කිරීමේ දී සැපයිය යුතු අවශ්‍යතා දැක්වීමටත්,
- විවිධ වර්ධන අවධිවල පසුවන සතුන්ට සැපයිය යුතු ආහාර තීරණය කිරීමටත්,
- ප්‍රදේශයෙන් සපයා ගත හැකි අමුද්‍රව්‍ය යොදා ගෙන ආහාර සලාකයක් සැකසීමටත්

හැකියාවක් ලැබෙනු ඇත.

ගෙවත්තට පැමිණෙන විවිධ සතුන් නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් ද ඔවුන්ගේ පැවැත්මට අවශ්‍ය පරිසර පද්ධතියක් ගොඩනගා දීමෙන් ද මහත් වින්දනයක් ලැබීමට හයවන ශ්‍රේණියේ දී අපි ඉගෙන ගත්තෙමු. අපගේ ගෙවතු ආශ්‍රිත ව ඇති කරනු ලබන විවිධ සතුන් පිළිබඳ ව දැන් අපගේ අවධානය යොමු කරමු.

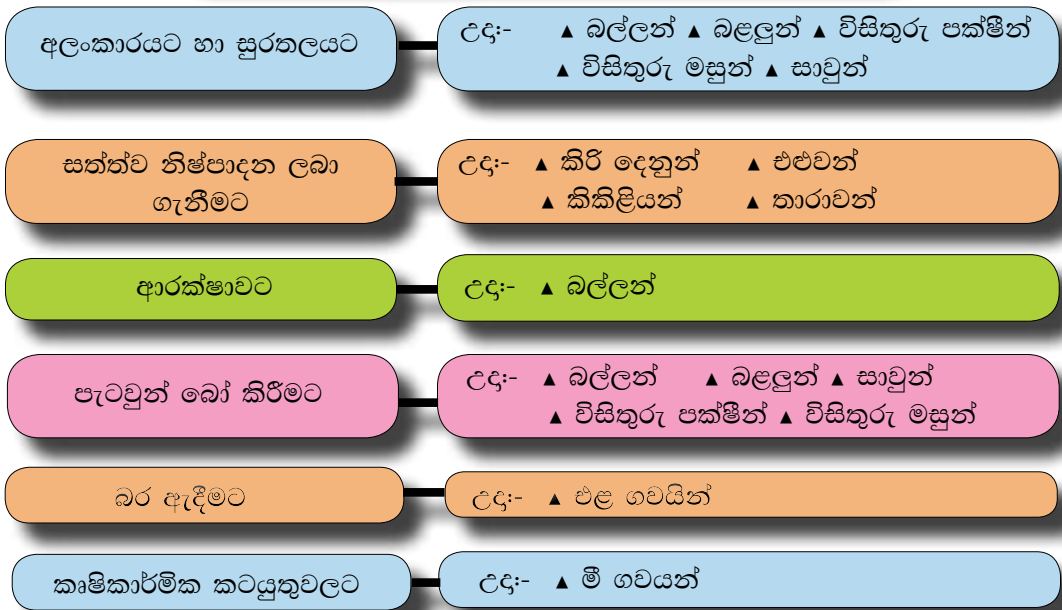

නොම්ලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

ගෙවත්තේ දී හඳුනා ගත හැකි විවිධ සතුන්

පරිසරයේ ජීවත්වන බොහෝ සත්ත්ව වර්ග අතුරෙන් ගෙවත්ත තුළ ඇති කරනුයේ ඇතැම් සත්ත්ව වර්ග පමණි. ඇති කිරීමේ අවශ්‍යතාව අනුව එම සතුන් කාණ්ඩ ගත කළ හැකි ය.

ඇති කරනු ලබන අවශ්‍යතාව අනුව සතුන් කාණ්ඩ

ක්‍රියාකාරකම

ඔබේ පන්තියේ මිතුරන්/මිතුරියන් දස දෙනෙකුගෙන් පමණ යුත් කණ්ඩායම් සකසා ගන්න. පහත සඳහන් වගුව ඔබේ අභ්‍යාස පොතේ පිටපත් කර ගෙන කණ්ඩායම් සාමාජිකයින්ගේ නිවාසවල සහ ගෙවතුවල ඇති කරන සතුන් පිළිබඳ ව තොරතුරු රැස් කරන්න. පන්තියේ අනෙකුත් කණ්ඩායම්වල තොරතුරු සමඟ ඔබ කණ්ඩායම විසින් සපයා ගත් තොරතුරු සන්සන්දනය කරන්න.

කණ්ඩායම් සාමාජිකයාගේ නම	ඇති කරන සත්ත්වයින්	එම සත්ත්වයා අයත් වන වර්ගය	එම සත්ත්වයාගෙන් ලැබෙන ප්‍රයෝජනය
වානක	එළදෙනුන් පරවියන්	ක්ෂීරපායී පක්ෂී	කිරි ලබා ගැනීමට සුරතලයට

ගෙවත්තක ඇති කරන සතුන් වර්ග හා සංඛ්‍යාව තීරණය වන්නේ, සතුන් ඇති කිරීමේ අවශ්‍යතාව, ගෙවත්තේ ඇති ඉඩ කඩ, ඔවුන් රැකබලා ගැනීමට ගෙහිමියන්ට ඇති විවේකය, ආදී කරුණු මත යි. ගෙවත්තක සතුන් ඇති කිරීම මගින් අපට ප්‍රතිලාභ රැසක් ලබා ගත හැකි වේ.

ගෙවත්තක සතුන් ඇති කිරීමේ වැදගත්කම

- පවුලේ පෝෂණ මට්ටම ඉහළ නැංවීම
කිරි දෙනුන් හා බිත්තර දමන කිකිළියන් ඇති කිරීමෙන් පෝෂ්‍යදායක ආහාර ලබාගත හැකි ය.
- පවුලට අමතර ආදායමක් ලබා ගත හැකි වීම
වැඩිපුර ඇති කිරි සහ බිත්තර ද, විසිතුරු මත්ස්‍ය පැටවුන් ආදිය ද අලෙවි කිරීමෙන් අමතර ආදායම් ලබාගත හැකි ය.
- ගොම, එළු පොහොර, කුකුල් පොහොර ආදිය ලැබීමෙන් ගෙවත්ත සරු වේ.
- ගොම, එළු පොහොර ආදියෙන් ජීව වායුව නිෂ්පාදනය කළ හැකි වේ.
- මුළුතැන්ගෙයින් ඉවත් කරන අනවශ්‍ය එළවළු කොටස්, පොල් කුඩු, ඉතිරිවන ආහාර කොස් කටු ආදිය සතුන්ට ආහාර ලෙස දිය හැකි වීම නිසා පරිසරය අපවිත්‍ර වීම වැළැක්වේ.
- මී මැස්සන් මගින් පුෂ්ප පරාගණය සිදුවන නිසා බෝගවල පලදාව වැඩි වේ.
- පරිසරයේ ජෛව විවිධත්වය වැඩි වේ.
- හාවුන්, තාරවන්, විසිතුරු මසුන් හා කුරුල්ලන් නිසා පරිසරයට අලංකාරයක් ලැබේ.
- නිතර සතුන් දැකීම හා හඬ ඇසීම නිසා මානසික තෘප්තියක් ඇති වේ.
- සතුන්ට ආදරය කරුණාව දැක්වීමෙන් සිත ප්‍රසන්න වේ.

ගෙවත්තක සතුන් ඇති කිරීමේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු

සුවෙන් ජීවත් වීම සඳහා අප හට, නිවාසයක්, ආහාර හා සුවදායක පරිසරයක් අවශ්‍ය වේ. සතුන් ඇති කිරීමේ දී ද ඔවුන්ට සැපයිය යුතු මූලික අවශ්‍යතා කිහිපයකි.

ඒවා නම්,

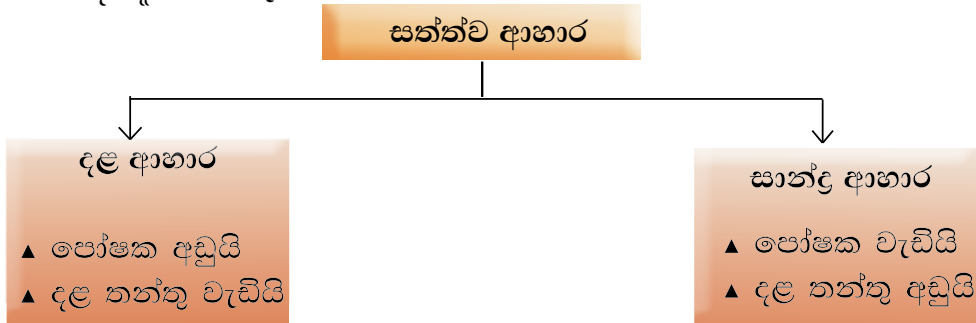
- අයහපත් පරිසර තත්ත්වවලින් සහ සතුරන්ගෙන් ආරක්ෂා වී සිටීමට නිවාසයක්
- අවශ්‍ය විට නිදල්ලේ හැසිරීමට යම් ඉඩකඩක්
- සුදුසු ආකාරයේ ආහාර
- ප්‍රමාණවත් පරිදි ජලය
- වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර

ඉහත කරුණු අතුරෙන් සතුන්ට ආහාර දීම පිළිබඳ ව මදක් විමසා බලමු.

සත්ත්ව ආහාර

සත්ත්වයින්ගේ වර්ධනයට, ඵදිනෙදා සිදු කෙරෙන ක්‍රියාකාරකම්වලට හා රෝගවලින් ආරක්ෂා වී සිටීමට ඔවුන්ට මනා පෝෂණයක් ලබා දිය යුතු වේ. එබැවින් සතුන්ට ආහාර දීම පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. සතුන් ගන්නා ආහාරයේ ඇති ජීර්ණය කළ හැකි පෝෂක කොටස් ආහාර මාර්ගයේ දී ශරීරයට උරාගන්නා අතර තන්තු හෙවත් කෙඳි කොටස් ශරීරයෙන් බැහැර කරයි.

ආහාරයක අඩංගු ජීර්ණය කළ හැකි පෝෂක ප්‍රමාණය සහ දළ තන්තු ප්‍රමාණය අනුව සත්ත්වයින්ට ලබා දෙන ආහාර ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් 2කට බෙදා දැක්විය හැකි ය.

සතුන්ට දෙන දළ ආහාර වර්ග

- විවිධ ශාකවල අතු - උදා:-ග්ලිරිසිඩියා අතු (වැටමාර අතු)
 ඉපිල් ඉපිල් අතු
 එරබදු අතු
 කොස් අතු

ගලිරිසිඩියා අතු

ඉපිල් ඉපිල් අතු

එරබදු අතු

කොස් අතු

- තෘණ වර්ග - සත්ත්ව ආහාර ලෙස යොදා ගන්නා තෘණ ආකාර දෙකකි.
 - කපා කෑමට දෙන තෘණ (පෝෂ තෘණ)
 - උලා කෑමට දෙන තෘණ (ගෝවර තෘණ)

කපා කෑමට දෙන තෘණ (ගෝවර තෘණ) මේවා මීටර් 1- 1 1/2 ක් පමණ උසට වැඩෙන අතර කපා ගෙනවුත් ගවයින්ට හා එළවන්ට ලබා දෙයි.

ගිණි තෘණ

නේපියර් තෘණ

මුැකේරියා තෘණ

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

උලා කෑමට දෙන තෘණ (පෝෂ තෘණ)- මේවා ගෝවර තෘණ වර්ග මෙන් උස් නොවන අතර උලා කෑම සඳහා තෘණ පිට්ටනි වෙත සතුන් යවනු ලැබේ.

උදා:-

පිට්ටනි තෘණ (buffalow grass)

සමහර බ්‍රැකේරියා තෘණ

● කෘෂිකාර්මික අතුරු ඵල

උදා:- ඉවත ලන එළවළු සහ පලතුරු කොටස්
උඳු, මුං ආදී රනිල බීජවල පොතු
පිදුරු හා වෙනත් ධාන්‍ය බෝගවල ඉපනැලි

● වෙනත් ශාකමය කොටස්

උදා:- කෙසෙල් කොට, පලා වර්ග, කොස් කටු

කෙසෙල් කොට

කොස් කටු

පලා වර්ග (කං කුං)

සතුන්ට දෙන සාන්ද්‍ර ආහාර වර්ග

● ධාන්‍යමය ආහාර

උදා:- සහල් නිවුඩු
බජිරි බීජ,
අඹරන ලද බඩ ඉරිඟු බීජ
අඹරන ලද ඉඳල් ඉරිඟු බීජ

සහල් නිවුඩු

සත්තව ආහාර සඳහා අඹරන ලද බඩ ඉරිඟු බිජු

බජිර බිජු

ඉදල් ඉරිඟු පිටි

● පුත්තක්කු වර්ග

විවිධ බිජු වර්ගවලින් තෙල් සිඳීමෙන් පසු ඉතිරි වන කොටස පුත්තක්කු නමින් හැඳින්වේ.

- උදා:- පොල් පුත්තක්කු
- තල පුත්තක්කු
- රටකපු පුත්තක්කු

පොල් පුත්තක්කු

තල පුත්තක්කු

- මාළු කුඩු :- මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයේ දී ඉවත ලන කොටස් වියළා කුඩු කර සාදා ගන්නා සත්ත්ව ආහාරයකි.
- කරවල කුඩු :- කරවල ගබඩාවල ඉතිරි වන, මිනිස් පරිභෝජනයට නුසුදුසු කරවල කුඩු කර සාදා ගන්නා සත්ත්ව ආහාරයකි.
- සත්ත්ව ඇට කටු කුඩු :- මස් නිෂ්පාදනයේ අතුරු ඵලයක් වන සත්ත්ව ඇටකටු තම්බා කුඩු කර සාදා ගන්නා සත්ත්ව ආහාරයකි.
- සිප්පි කටු කුඩු :- බෙලි කටු කුඩු කර සාදා ගන්නා සත්ත්ව ආහාරයකි.

මාළු කුඩු

සත්ත්ව ඇට කටු කුඩු

සිප්පි කටු කුඩු

ක්‍රියාකාරකම 1.12

ඔබගේ නිවස හා ගෙවත්ත ඇසුරෙන් සපයා ගත හැකි සත්ත්ව ආහාර වර්ග ලැයිස්තුවක් පහත දැක්වෙන වගුවට අනුව සකස් කරන්න. මේ සඳහා ඔබේ පවුලේ වැඩිහිටියන්ගේ සහාය ලබා ගන්න.

දළ ආහාර	සාන්ද්‍ර ආහාර

ආහාර මගින් සතුන්ට ලබා දෙන පෝෂක

- ශක්ති ජනක ආහාර - කාබොහයිඩ්‍රේට් හා ලිපිඩ බහුල ව අඩංගු ආහාර වේ. මේවායින් සත්ත්වයින්ට අවශ්‍ය ශක්තිය සපයනු ලැබේ.
උදා:- සුණු සහල්, බඩ ඉරිඟු
- වර්ධක ආහාර - ප්‍රෝටීන් බහුල ව අඩංගු ආහාර වේ. මේවා සත්ත්වයින්ගේ ශරීර වර්ධනයට අවශ්‍ය වේ.
උදා:- පුත්තකකු වර්ග
- ආරක්ෂක ආහාර - විටමින් හා ඛනිජ ලබා දෙන ආහාර මීට අයත් ය.
උදා:- සත්ත්ව ඇට කටු කුඩු, සිප්පි කටු කුඩු, පලා වර්ග

සතුන්ට ආහාර දීමේ දී සලකා බැලිය යුතු කරුණු

විවිධ වර්ගයේ සතුන් ගන්නා ආහාර වර්ග ද විවිධ ය. අවශ්‍ය ආහාර ප්‍රමාණ ද විවිධ ය. ආහාර ගන්නා ආකාර ද විවිධ ය. සතුන් ඇති කරන ආකාරය අනුව ද, ඔවුන් පසු වන වර්ධන අවධිය අනුව ද ආහාර ලබා දීමේ ක්‍රම විවිධාකාර වේ. එබැවින් සතුන්ට ආහාර දීමේ දී සලකා බැලිය යුතු කරුණු පිළිබඳ ව අපි අවධානය යොමු කරමු.

- **සත්ත්ව වර්ගය**

ගවයා, එළුවා සහ බැටලුවා ශාක භක්ෂකයෝ ය. ඔවුන්ට දළ තත්තු අධික ඉතා රළු ආහාර වුව ද ජීර්ණය කර පෝෂණය ලබා ගත හැකි ය. ඒ සඳහා ඔවුන්ගේ ආහාර මාර්ග විශේෂයෙන් සකස් වී ඇත. එබැවින් ඔවුන්ගේ ආහාර ලෙස තෘණ ආදී දළ ආහාර වැඩි ප්‍රමාණයක් ලබා දිය හැකි වේ. කුකුළන් හා තාරාවන් සර්ව භක්ෂකයෝ ය. එනම් ශාකමය මෙන් ම සත්ත්වමය ආහාර ද අනුභව කරති. ඔවුන්ට රළු ආහාර ජීර්ණය කිරීමේ විශේෂ හැකියාවක් නොමැති බැවින් සාන්ද්‍ර ආහාර වැඩිපුර ලබා දීම අවශ්‍ය වේ.

- **සත්ත්වයින් සිටින වර්ධන අවධිය**

වයස් මට්ටම අනුව සතුන් විවිධ වර්ධන අවධිවල සිටිති. ඒ අනුව සත්ත්වයින් සිටින අවධි කිහිපයකි. ඒවා නම් පැටව් අවධිය, වැඩෙන අවධිය, පැටවුන් හෝ බිත්තර දමන අවධිය වේ.

ගවයින්ගේ වර්ධන අවධි

පැටව් අවධියේ පසුවන ගවයින්ට මව්කිරි බීමට ඉඩ හරින අතර වර්ධනය වන විට දළ ආහාර හා සාන්ද්‍ර ආහාර ලබා දිය යුතු වේ. මෙහි දී දළ ආහාරවලට අමතරව වර්ධක ආහාර ලෙස පුන්තක්කු ආදිය ලබා දීම වැදගත් වේ. ගැබ්ගත් හා කිරි ලබා ගන්නා දෙනුන්ට ද, වඩාත් පෝෂ්‍යදායක දළ ආහාර සමග සාන්ද්‍ර ආහාර ලබා දිය යුතු ය.

කුකුළන්ගේ වර්ධන අවධි

පැටව් අවධිය

වැඩෙන අවධිය

බිත්තර දමන අවධිය

වයස් මට්ටම අනුව කුකුළන් සිටින අවධි පිළිබඳ ව ද අපගේ අවධානය යොමු කරමු. එම විවිධ අවධිවලට අවශ්‍ය පෝෂණය ලැබෙන පරිදි සකස් කරන ලද ආහාර මිශ්‍රණ වෙළෙඳපොළෙන් මිල දී ගත හැකි ය.

අවධිය	ලබා දෙන ආහාර මිශ්‍රණයේ නම
පැටව් අවධිය වැඩෙන අවධිය බිත්තර දමන අවධිය	චික් මෑෂ් ග්‍රෝවර් මෑෂ් ලේයර්ස් මෑෂ්

චික් මෑෂ්
පැටව් අවධිය
සඳහා සුදුසු
ආහාර

ග්‍රෝවර් මෑෂ්
වැඩෙන අවධිය
සඳහා සුදුසු
ආහාර

ලේයර් මෑෂ්
පැටවුන් දමන අවධිය
සඳහා සුදුසු ආහාර

● සතුන් ඇති කරන ක්‍රම

ගෙවත්තක සතුන් ඇති කිරීමේ දී අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රම කිහිපයකි. සතුන් ඇති කරනු ලබන ක්‍රමය අනුව ආහාර ලබා දෙන ආකාරය වෙනස් වේ.

විශාල ගෙවතු ඇති විට සතුන්ට නිදලේලේ ඇවිද පරිසරයෙන් අවශ්‍ය කරම් ආහාර සොයා ගැනීමට අවකාශ ලබා දේ. ඇතැම් විට රාත්‍රියට ලැග සිටීමට පමණක් නිවාස ලෙස ගව මඩු, කුකුළු කුඩු ආදිය සපයනු ලැබේ.

මෙම ක්‍රමයට සතුන් ඇති කරන විට පහත දැක්වෙන ආකාරයට ආහාර සපයනු ලැබේ.

- උලා කෑමට තණ බිම් වෙත යැවීම (උදා:- ගවයන්)
- අහුලාගෙන කෑමට පරිසරයට මුදා හැරීම (උදා:- කුකුළන්, තාරවන්)

නොමිලේ බෙදා හැරීම සඳහා ය.

උලා කෑම

අහුලාගෙන කෑම

ගෙවතු වල ඉඩකඩ සීමිත වීම දවසේ වැඩි කාලයක් සතුන් නිවාස තුළ තබාගන්නා අතර ආහාර සතුන් ළඟට ගෙනවිත් දෙනු ලැබේ.

තෘණ කපා ගෙනවිත් නිවාස තුළ ඇති ආහාර බඳුන්වලට දැමීම

උදා:- ගවයන්ට

කොළ අතු කඩා නිවාස තුළ එල්ලා තැබීම

උදා:-. එළවන්ට

සාන්ද්‍ර ආහාර මිශ්‍රණ, ආහාර බඳුන්වලට දැමීම

උදා:-. ගවයින්ට/කුකුළන්ට

ගවයින්ට ආහාර සැපයීම

කුකුළන්ට ආහාර සැපයීම

ක්‍රියාකාරකම

වැඩෙන කිකිළි පැටවුන් සඳහා ආහාර මිශ්‍රණයක් සාදමු.

සපයා ගත යුතු ද්‍රව්‍ය (මිශ්‍රණය කිලෝග්‍රෑම් 1ක් සඳහා)

හාල් නිවුඩු	ග්‍රෑම් 350
බඩ ඉරිඟු කුඩු	ග්‍රෑම් 200
පොල් පුන්තක්කු	ග්‍රෑම් 150
සුණු සහල්	ග්‍රෑම් 100
මුං ඇට කුඩු	ග්‍රෑම් 100
කරවල කුඩු	ග්‍රෑම් 50
සිප්පි කටු කුඩු	ග්‍රෑම් 25
වියලා කුඩු කරගත් ඉපිල් ඉපිල් පත්‍ර	ග්‍රෑම් 25

(මේ සඳහා ඔබගේ ප්‍රදේශයේ සුලභව පවතින වෙනත් ආහාර ද්‍රව්‍ය ද යොදා ගත හැකි ය.)

මිශ්‍රණය සැකසීම

මෙහි දී වැදගත් වන්නේ සියලු ම පෝෂක, මිශ්‍රණය තුළ සම ව පැතිරී තිබෙන අයුරින් මිශ්‍ර කිරීම යි. මේ සඳහා අඩු ප්‍රමාණවලින් ඇති ද්‍රව්‍යවලින් මිශ්‍ර කිරීම ආරම්භ කර වැඩි ප්‍රමාණවලින් ඇති ද්‍රව්‍ය දක්වා අනු පිළිවෙලින් මිශ්‍ර කිරීම අවශ්‍ය වේ. ඒ අනුව මුලින් ම සිප්පි කටු කුඩු හා ඉපිල් ඉපිල් පත්‍ර කුඩු හොඳින් මිශ්‍ර කර එයට කරවල කුඩු ද, එයට මුංඇට කුඩු ද, එයට සුණු සහල් ද, එයට කුඩු කරගත් පොල් පුන්තක්කු ද, එයට බඩ ඉරිඟු කුඩු ද අනුපිළිවෙලින් දමමින් ඉතා හොඳින් මිශ්‍ර කළ යුතු ය. මෙම මිශ්‍රණය හාල් නිවුඩුවලට එකතු කර හොඳින් කලවම් කරන්න. වැඩෙන කිකිළි පැටවුන්ට ආහාර ලෙස දිය හැකි වේ.

මෙම මිශ්‍රණය විශේෂ ස්ථානයක ගබඩා කර තැබිය හැකි ය.